

POSTANOWIENIE

Dnia 18 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Roman Trzaskowski

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku A. M.

z udziałem M. M.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 18 kwietnia 2023 r.

w Izbie Cywilnej w Warszawie,

zażalenia uczestniczki

na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie

z 30 listopada 2022 r., sygn. akt V Ca 1138/21,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Warszawie odrzucił skargę kasacyjną uczestniczki M. M. z uzasadnieniem, że w sprawach o podział majątku wspólnego skarga kasacyjna jest dopuszczalna jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi co najmniej kwotę 150 000 zł, a tymczasem uczestniczka określiła wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 120 000 zł.

W zażaleniu uczestniczka domaga się uchylenia powyższego postanowienia. Zarzuciła naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. przez uznanie, iż wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza kwoty 150 000 zł, w sytuacji gdy wynosi ona 1 200 000 zł, a jedynie omyłkowo w skardze kasacyjnej została podana kwota 120 000 zł

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

We wniosku o podział majątku wspólnego wnioskodawca A. M. określił wartość przedmiotu sprawy na kwotę 1 200 000 zł i podał, że w skład majątku wspólnego wchodzi nieruchomość zabudowana o takiej wartości obciążona hipoteką zabezpieczającą kredyt mieszkaniowy z zadłużeniem wynoszącym na dzień wniesienia wniosku kwotę 506 291,50 zł. W odpowiedzi na wniosek uczestniczka przyznała, iż w skład majątku wchodzi nieruchomość zabudowana, ale określiła jej wartość na kwotę 72 280,42 zł, zaś obciążenie na kwotę 627 719,58 zł oraz wniosła o ustalenie nierównych udziałów w ten sposób, że jej udział wynosi $\frac{3}{4}$, a wnioskodawcy $\frac{1}{4}$.

Postanowieniem wstępnym z dnia 26 stycznia 2021 r. Sąd Rejonowy w Pruszkowie oddalił wniosek uczestniczki o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym. Z ustaleń wynika, że nieruchomość została ubezpieczona na kwotę 570 000 zł plus ruchomości domowe na kwotę 50 000 zł. W apelacji uczestniczka zaskarżając to orzeczenie w całości określiła wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 120 000 zł. Apelacja została oddalona postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie z 26 sierpnia 2022 r. W skardze kasacyjnej uczestniczka zakwestionowała orzeczenie Sądu drugiej instancji w całości i określiła wartość przedmiotu zaskarżenia także na kwotę 120 000 zł.

W sprawach działowych w razie zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy, wartość przedmiotu sporu wyznacza nie wartość całego dzielonego majątku, ale wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek odwoławczy i z reguły nie może przekraczać wartości udziału przysługującego skarżącemu uczestnikowi chyba, że podważa on zasadę podziału, objęcie lub nie objęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenia nakładów. Wówczas wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15, nie publ.).

Co do zasady więc, w tego rodzaju sprawach wskazana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji ani Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie akt sprawy

w kontekście podniesionych w skardze zarzutów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15 i przywołane tam orzecznictwo).

Stosownie do art. 519¹ § 2 pkt. 4 k.p.c., w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, skarga kasacyjna nie jest dopuszczalna jeśli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 150 000 zł.

Kontrola wartości przedmiotu zaskarżenia ma charakter formalny i nie może być powiązana z merytoryczną oceną podniesionych w skardze kasacyjnej zarzutów. Przedmiotem sporu, w związku z wydanym postanowieniem wstępnym, jest kwestia udziałów wnioskodawcy i uczestniczki w ich majątku wspólnym. Jeśli uczestniczka domaga się ustalenia, że jej udział w majątku wspólnym wynosi $\frac{3}{4}$ zaś uczestnika $\frac{1}{4}$, to wartość majątkowa jej interesu wynosi różnicę między $\frac{3}{4}$ a połową udziału, który przysługuje jej z mocy prawa (art. 43 § 1 k.r.o.), czyli $\frac{1}{4}$. Jednak w sytuacji gdy nie została ustalona w postępowaniu przed Sądami obu instancji wartość majątku wspólnego, nie jest możliwe przesądzenie, czy skarga kasacyjna jest dopuszczalna. W toku postępowania przed Sądami *meriti* strony wskazywały różne wartości. Mianowicie według wnioskodawcy wartość majątku wspólnego wynosi 1 200 000 zł i w takim przypadku wartość interesu uczestniczki odpowiadałaby kwocie 300 000 zł. Z kolei uczestniczka określiła tę wartość na kwotę 72 000 zł. Natomiast w polisie ubezpieczeniowej obejmującej budynek wraz z ruchomościami wskazano kwotę 620 000 zł, a zatem $\frac{1}{4}$ (nie licząc wartości gruntu) odpowiadałaby kwocie 155 000 zł. Dlatego przed oceną dopuszczalności skargi kasacyjnej, ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, Sąd Okręgowy powinien ustalić wartość majątku wspólnego jako podstawę do określenia wartości interesu prawnego uczestniczki.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art.398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

[SOP]

[f.n]

